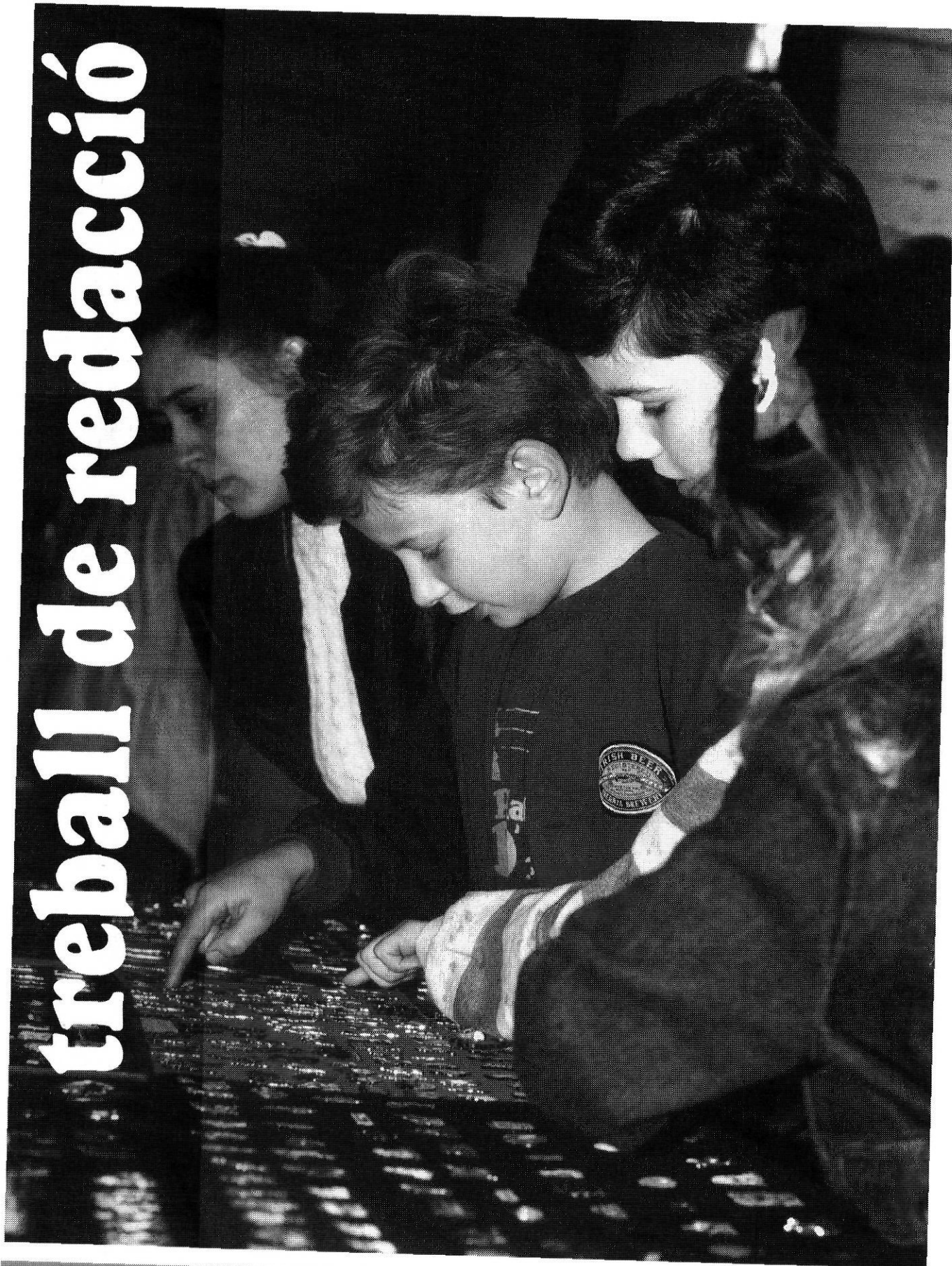

treball de redacció

El mercat
dels col·leccionistes gironins
un diumenge al matí.

L

afany de la humanitat per col·leccionar coses curioses s'estén des de temps remots. Els llibres d'història ens ensenyen que Neró col·leccionava lires, que Anníbal guardava escrupolosament els ullals dels elefants morts, o que Messalina posseïa la millor guarnició d'amants que mai no ha existit a l'imperi romà.

Remuntant-nos encara més lluny, podem dir que Noé va ser el primer col·leccionista de la història, en dedicar-se a guardar parelletes d'animals abans del diluvi. Des de Noé fins als nostres dies, és cert, ha plogut molt. Però la febre per col·leccionar continua avui tan activa com en aquells temps bíblics i miraculosos.

El col·leccionisme: arreplegar-ho tot

Text:

Sebastià Roig

Fotos:

Àngel Reynal
Pep Caballé

Potser per això, cada matí dominical, la plaça de Catalunya, a Girona, es converteix en un lloc de visita obligada per als col·leccionistes de les nostres comarques. Minerals, pins, còmics, monedes, segells, posavasos, bolígrafs, postals, números de loteria, clauers i tele-targetes resplendeixen sota el sol, amb la mateixa alegria desordenada que pot imperar en un zoco o un basar marroquí.

Els vianants passen ociosos, fent el tastaolletes a cada parada. Miren, remenen, pregunten, separen i, sota la mirada còmplice dels venedors, acaben canviant un segell de Mèxic per un de Cambotja o penjant-se a la solapa un pin de Bart Simpson, el penúltim dels grans herois televisius.

«Aquest mercat no és gens lucratiu» explica Pablo Torres, un carter originari de Calahorra. Com cada diumenge, la seva parada s'ha sumat a les trenta que ocupen setmanalment la plaça. «El mercat ens serveix, sobretot, per fer intercanvis. Per posar-hi una paradeta només cal ser soci de la Societat Filatèlica Gironina. Per ser soci s'ha d'emplenar una sol·licitud i pagar una quota anual de 2.500 pessetes, si tens més de quinze anys».

Mentre mira les parades del voltant, en Pablo afegeix: «Avui falta gent, perquè hi ha una convenció a França. També depèn del dia: el primer diumenge de cada mes la gent va al mercat de Figueres, el tercer diumenge va al de Palafrugell».

«El mercat va començar als anys 70 i s'ha transformat de manera notable», diu Julià Maroto, president de la Societat Filatèlica Gironina. «Primer era un mercat filatèlic, però ha acabat sent de col·leccionisme d'ob-

jectes múltiples. De fet la nostra societat també acull altres tipus de col·leccionisme; per això, des de fa dotze anys, celebrem en una sala de «la Caixa», al carrer Santa Clara, una exposició sobre col·leccionisme pels volts de Nadal».

La Societat Filatèlica Gironina funciona des de fa quaranta-dos anys. «Tot va començar als anys 50, amb unes reunions que feien uns afeccionats als segells, que es trobaven al Cafè Gran Via. Allí es va parlar per primer cop de fer una societat i, gràcies a això, l'any 1952 es va fer la primera exposició filatèlica a Girona».

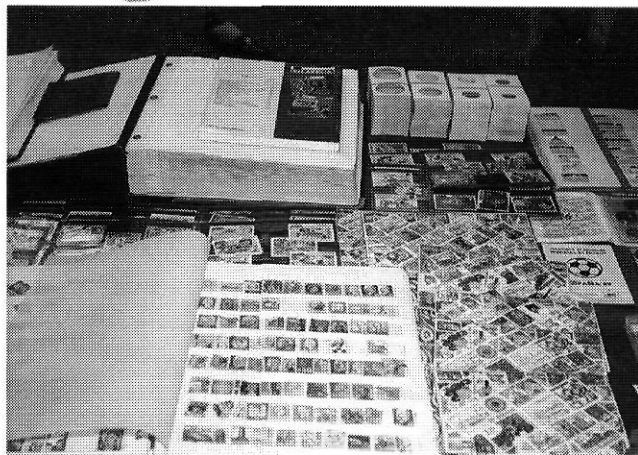
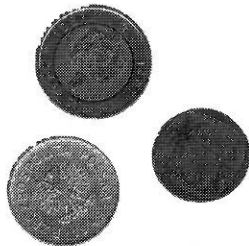
Des de llavors, l'acció continuada dels associats ha fet que se'ls hagin concedit 107 mata-segells, per diverses exposicions filatèliques. La societat ha deixat un rastre d'actes molt importants, que van culminar l'any 1987, amb una exposició filatèlica de 1600 vitrines, on van participar col·leccionistes de tot l'Estat espanyol.

Cartes amb boina planiana

L'últim acte esclatant d'aquest grup de col·leccionistes gironins encara fumeja. Del 23 d'abril a l'1 de maig, sota el títol d'Exposició Filatèlica Nacional Catalana 1994, l'associació va celebrar una exposició a la Casa de Cultura, on es van exhibir cinc-centes vitrines amb segells. A la mostra, on es van poder veure les millors col·leccions filatèliques de Catalunya, hi van participar totes les entitats catalanes associades a la Federació Catalana Filatèlica (FECAFIL).

Els grans actes al voltant de l'exposició, en combinació amb la Fundació Josep Pla, van servir d'excusa per homenatjar l'escriptor empordanès. El 23 d'abril, diada de Sant Jordi, coincidint amb el tretzè aniversari de la mort de Pla, es va presentar un segell dedicat a l'escriptor. Aquest tenia un valor de seixanta-cinc pessetes.

Paral·lelament, el 24 d'abril es va inaugurar una expo-

sició filatèlica a Palafrugell, on també es va presentar el segell. Es va fer un mata-segells especial per a l'ocasió. A Girona, també es van elaborar dos mata-segells inèdits: un per sant Jordi i l'altre mentre va durar la mostra.

L'organització va barrejar els actes acadèmics amb rutes turístiques. L'orquestra de Cambra de l'Empordà va oferir un concert a l'auditori Josep Viader i, per als menuts, hi va haver un curs de monitors de filatèlia infantil, aules didàctiques per als col·legis i un concurs de redacció sobre Pla.

De les cinc-centes vitrines que s'exposaven a la Casa de Cultura, una vintena pertanyien a col·leccionistes de les nostres comarques. També hi havia exposicions convidades, que no van entrar en les competicions. L'1 de maig, hi va haver una trobada de les societats filatèliques de tot Catalunya. En el transcurs d'aquest acte, la societat gironina va rebre la medalla de plata de mans de la Federació Catalana en reconeixement de la seva tasca.

Vint anys per trobar un segell

El rampell del col·leccionisme no arriba d'una manera premeditada. És una mena d'escalforeta, que t'agafa desprevingut sense que en puguis detectar cap símptoma.

«Sóc col·leccionista des dels vuit anys» explica Julià Maroto. «Em ve per tradició familiar, ja que el meu pare s'hi dedicava. M'he dedicat, sobretot, als segells, però també m'interessen les postals i les monedes... A qui li agafa això del col·leccionisme, li dura tota la vida».

Pablo Torres, després de ratificar aquest últim punt, afegeix: «A mi em va començar als catorze anys, mirant un llibre de la meua mare quan era petita. Enmig, hi van aparèixer uns segells de Mao Tse-Tung. No sé; la llunyania, el lloc exòtic, em va agafar la dèria de col·leccionar... El meu pare era parracaire i em passava els sobres que llençava la gent. Al principi col·leccionava tots els segells que

trobava, però em vaig anar especialitzant: la meua temàtica preferida és el correu. A part, n'intercanvio amb gent d'altres països; ara mateix, m'escrib amb 54 països diferents».

A Torres només li interessien els segells usats. «Un segell està fet per dur un missatge; quan ha fet aquesta feina, és òptim per a la col·lecció. Un segell nou no el trobo atractiu. Col·leccionar-los nous no té tant de mèrit». La col·lecció particular de Torres consta de 80.000 segells, «però comptant els repetits passen del milió».

Amb l'orgull que només pot sentir un col·leccionista acèrrim, el carter gironí somriu mentre explica: «He tardat més de vint anys en aconseguir un segell alemany. Però tot s'aconsegueix. No em va costar tant pel seu valor, sinó perquè estava acaparat i no es troba. Quan el vaig aconseguir, em va costar vint pessetes».

Per Torres, «la filatèlia ara va de baixa. Avui el que està de moda és col·leccionar tele-targetes. La febre del pin ja ha passat. El pin va esclatar amb els Jocs Olímpics, però va sortir molt de pin barat, sense qualitat i la gent l'ha acabat menyspreant. Aquí es col·leccionen molt els pins relacionats amb Girona: els de la catedral, la Gi, el Tarlà... Aquí a la parada n'hi ha un del xuixo de Girona, que costa mil pessetes, perquè ja no se'n troben».

De la terra a la lluna

Malgrat que té més de seixanta anys, Josep Bronsoms es manté en plena forma «Gràcies a Déu, de jove vaig fer molt d'esport». Com cada diumenge al matí, aquest restaurador jubilat s'acosta a la plaça de Catalunya, on intercanvia postals, objectes i anècdotes amb amics i companys, que el qualifiquen, amicalment, de «number one» dels col·leccionistes gironins.

«Em diuen això perquè fa molt de temps que m'hi dedico. Però molts d'ells també tenen col·leccions boníssimes», diu Bronsoms. «Vaig començar quan tenia set o vuit anys. Comprava els segells a la Rambla, a Can Pla, on trobaves un sobre amb cent segells per una pesseta. En aquella època havíem d'enganxar-los amb farina i aigua».

Malgrat la seva juvenesa, Bronsoms «adquiria, canviava o comprava tot el que se'm presentava. Guardava tot el que em queia a les mans». Col·leccionista polifacètic, posseeix 40.000 vitel·les, 4.000 clauers, 4.000 cendrers i un nombre esgarrifós de menús. En el seu fons heterodox es pot trobar el programa de la inauguració del Pont de Pedra, el del desaparegut estadi de Vista Alegre, diaris de l'ocupació francesa a Girona o documents de compra d'esclaus, de quan Puerto Rico era colònia espanyola.

«Per ser col·leccionista has de dur-ho a dins. Avui ser-ne és una mica difícil, perquè et fan pagar molt per qualse-

vol cosa. Abans una cosa no et costava res, feies un canvi desinteressadament».

Una de les parts de la col·lecció de Bronsoms consta de firmes de cosmonautes soviètics i nord-americans. Entre aquestes hi ha la del cosmonauta Iuri Gagarin, Valentina Tereshkova, Titov, Armstrong, Collins i Aldrin, i les de la tripulació de la llançadora espacial Challenger, que va esclatar poc després d'enlairar-se.

«Aconseguixo les firmes escrivint, amb el meu mal anglès, a la NASA, a Houston (Texas) quan m'assabento que hi ha d'haver un llançament. Faig una carta felicitant-los i demanant-los una foto firmada per la tripulació, per això tinc la de la tripulació del Challenger». Per correu, evidentment, el gironí es va adreçar al primer home que va solcar l'estratosfera: l'astronauta rus Iuri Gagarin. «També li vaig escriure una carta en anglès, demanant-li una foto amb la firma. Com que no sabia l'adreça, al sobre hi vaig escriure: Iuri Gagarin, URSS. Mockba, CCCP. Al cap d'un any, rebia una carta firmada per ell».

Amb sistemes similars, Bronsoms va aconseguir la firma del president nord-americà John Fitzgerald Kennedy. «Li vaig escriure quan era senador. Com que lleigeixo bastant, em vaig assabentar que, en cas de sortir elegit, seria el primer president catòlic d'Estats Units. Li vaig escriure dient que espera-

va que l'elegissin president i li vaig demanar una foto firmada. Em va contestar amb una carta, agraint-me l'interès. Del seu germà Bob, en canvi, sí que en tinc una foto firmada».

L'última firma d'alt nivell que ha aconseguit Bronsoms és força recent. I la va obtenir sense moure's de Girona: «Quan va venir l'ex-president de Nicaragua, Daniel Ortega, el vaig veure a la Rambla. Ràpidament, vaig anar a una llibreria a buscar una postal de Girona. Mentre me la dedicava em va fer broma, em demanava si era parent de Charles Bronson. Per ser un ex-president, trobo que té una lletra bastant deficient; de veritat».

Del raconet de casa al museu

Tot i que els col·leccionistes no s'ho plantegen així, és possible que els objectes que han anat recollint agafin prou entitat com per formar un fons museogràfic. Aquest ha estat el cas de tres empordanesos: Frederic Marés, Tomàs Mallol i Josep Maria Joan i Rosa. Els esforços de tota una vida d'aquests homes han acabat convertint-se en museu.

El director del futur Museu del Cinema de Girona, Tomàs Mallol, diu: «Això dels museus no se sap mai. No et despertes un bon dia i dius em posaré a col·leccionar coses d'aquestes. T'hi trobes. Un dia compres un objecte

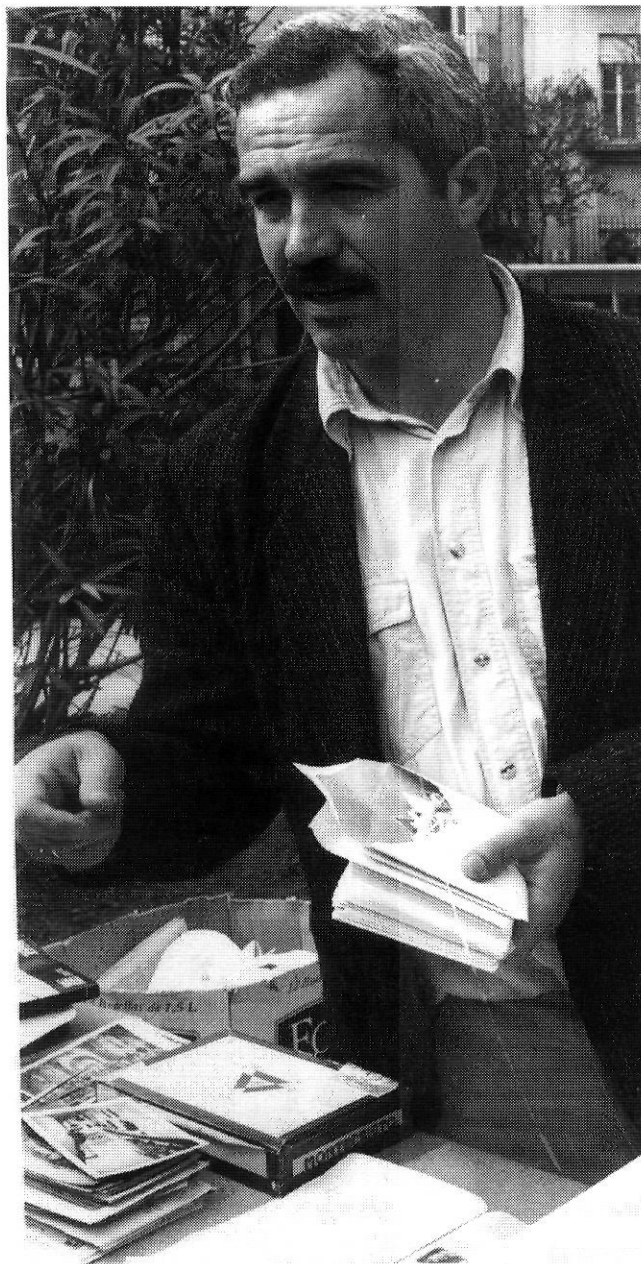

que et plau, després un altre i un altre... Vaig començar a comprar aparells de cinema pels volts de l'any 1969. Però no em vaig plantejar que podia fer-se'n un museu fins molts anys després, quan la gent venia a casa i em deia: això que tens és important. No hi havia caigut mai».

Per Mallol, la principal virtut d'un col·leccionista és «ser una persona a qui agradi un tema i informar-se'n. T'ha d'agradar informar-te sobre allò que tens, que estimes i que vols».

En contra del que creu habitualment la gent, el director del Museu de Juguets de Figueres, Josep Maria Joan, no es dedica només a reunir joguines infantils. «M'agrada guardar les coses per donar-hi una utilitat diferent; llavors agafen una força tremenda». Entre els altres objectes que col·lecciona el figuerenc hi ha elements funeraris, llibres de comunió, llibres de casament i pedres del cap de Creus foradades.

«Vam fer la primera exposició de juguets l'any 1971, a

Barcelona», recorda Joan. «Fins la inauguració del museu en devíem fer una setantena. Pel mig vam pensar que podríem exhibir les peces en un museu. Vam visitar museus a París i Londres i ens en vam convèncer totalment. A partir d'allí vam orientar la col·lecció i vam fer cursets de museologia, fins arribar a l'obertura del museu, l'any 1982».

Pel director del Museu de Juguets, un dels requisits indispensables de qualsevol col·lecció «ha de ser la imaginació. Fer una col·lecció de segells pensant que faràs un capital, ja s'ha demostrat que és fals. Quan fas una col·lecció, no es tracta de fer el catàleg sinó a l'inrevés. Pots guardar poms de porcellana de vàters o cadires petites, i aconseguiràs una col·lecció infinitament més interessant que moltes de les ja existents».

Sebastià Roig